

Конституційні зміни... «приймати не можна не приймати»

Єгор РАХНОВЕЦЬКИЙ,
Микола БІЛОКОПИТОВ (фото)

В Українському кризовому медіацентрі за ініціативою групи народних депутатів України (Вікторії Пташник, Наталії Кацер-Бучковської, Ганни Гопко, Альони Шкрум та Іванни Климпуш-Цинцадзе) відбувся «круглий стіл» з експертного обговорення законопроекту № 2217а/П «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)».

Учасниками заходу стали експерти з питань реформи децентралізації, фахівці з конституційного права та члени Конституційної комісії Сергій Головатий, Анатолій Ткачук, Мирослав Пітцик, Юрій Ганущак, Юрій Ключковський, Ігор Коліушко, Ігор Когут та Микола Козюбра.

Модератор заходу Андрій Куликов (ведучий програми «Свобода слова» на телеканалі ICTV, журналіст) на початку обговорення попередив присутніх про дещо незвичний формат дискусії, особливо щодо участі в ній народних депутатів. За задумом організаторів народні обранці в експертному обговоренні брали участь лише як слухачі. Проте лише вони ставили письмові запитання експертам і тільки за обговорюваною темою. (До такого організаторського рішення, ймовірно, «причетний» досвід модератора як ведучого політичного шоу в прямому ефірі, де фахові політики, навіть усно ставлячи запитання, мимоволі перетворюються на неспинних трибунів. А серйозному обговоренню конституційних змін це точно аж ніяк не сприяло б). Вочевидь, такий формат участі став для деяких присутніх парламентаріїв дещо несподіваним, але до кінця заходу він лишався незмінним. До речі, експертам аргументовано переконувати високоповажних слухачів поза стінами парламенту набагато комфортніше.

Запитання переважно стосувалися ймовірних наслідків ухвалення конституційних змін у нинішній редакції законопроекту й, по суті, зводилися до такого: чи не стане внесення змін до пункту 18 Перехідних положень Конституції України початком фактичної легалізації «ЛНР» і «ДНР»? чи існує загроза того, що разом із легалізацією особливостей здійснення місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей (в обсязі повноважень, передбаченому раніше ухваленим законом, включно з народною міліцією та судами, що юридично виходить далеко за межі обсягу повноважень місцевого самоврядування) може фактично початися скрита федералізація країни? чи не станеться так, що ухвалення в нинішній редакції статей 118 і 119 конституційного законопроекту призведе замість децентралізації до де-факто суперцентралізації на місцевому рівні?

Відповідали експерти на кожне із запитань короткими доповідями.

Щодо побоювань парламентаріїв стосовно ймовірної легалізації терористичних організацій «ЛНР» і «ДНР» на тимчасово окупованих територіях України, то тут експерти були одині: в конституційному законопроекті про жодні «особливі статуси» цих територій не йдеться. Експерт Сергій Головатий закликав не піддаватися на інформаційні маніпуляції та зауважив, що внесення відповідної норми саме до Перехідних положень і саме

у відповідній редакції, з уникненням її об'єктивації в основних нормах «тіла» Конституції України (як того на нещодавніх перемовинах у Берліні вимагала російська сторона), є не чим іншим, як перемогою української дипломатії та проявом майстерності й зрілості вітчизняних конституціоналістів. Проте інші експерти, зокрема Анатолій Ткачук, Микола Козюбра, Юрій Ключковський та Ігор Коліушко, не поділяли пістету в цьому питанні. Підтримуючи колегу в цілому, вони наголосили на можливих ризиках і проблемах реалізації самого закону про особливості місцевого самоврядування на фактично окупованих територіях. Зокрема, на їхню думку, тепер постають запитання: як усе це відбуватиметься й, особливо, як контролюватиметься таке «самоврядування» державною владою на тих територіях? На погляд експертів, українське законодавство юридичних відповідей поки що на ці запитання не має.

А щодо префектів, то тут експерти були єдині в думці, що положення законопроекту № 2217а/П в частині статей 118 і 119 потребують однозначного доопрацювання.

Завершилася дискусія блицопитуванням експертів: «Якби вам довелося 31 серпня брати участь у голосуванні за законопроект № 2217а/П, то як би ви голосували?». Відповідь кожного з них була приблизно така: «31-го – однозначно «так», а якщо в цілому, то лише після внесення змін до цього законопроекту».